

Polska adaptacja i walidacja Skali Doświadczeń Maltretowanych Kobiet (Women's Experience With Battering Scale – WEB Scale)

Polish adaptation and validation of Women's Experience With Battering Scale (WEB Scale)

Hanna Karakuła-Juchnowicz¹ A, C-F, Paulina Łukasik² A-F

1 Zakład Neuropsychiatrii Klinicznej Katedry i Kliniki Psychiatrii Uniwersytetu Medycznego w
Lublinie 2 Klinika Psychiatrii Uniwersytetu Medycznego w Lublinie

Streszczenie:

Cel: Celem pracy była adaptacja do warunków polskich oraz ocena własności psychometrycznych Skali Doświadczeń Maltretowanych Kobiet (WEB), mierzącej przemoc psychiczną, poczucie zagrożenia przemocą fizyczną lub psychiczną, poczucie utraty kontroli i władzy w związku, poczucie upokorzenia, izolacji, bezsilności.

Metoda: W ramach procedur adaptacyjnych przeprowadzono ocenę 1) wierności tłumaczenia poprzez procedurę translacji-retranslacji oraz stopnia zrozumiałości słów i zdań, 2) równoważności fasadowej, rozumianej jako forma graficzna testu, liczba i kolejność pytań, format pytań, liczba i sformułowanie kategorii odpowiedzi, instrukcje i przykłady, obliczanie wyników, 3) równoważności psychometrycznej poprzez ocenę rzetelności rozumianej jako stabilność testu i zgodność wewnętrzną.

Materiał: Badania z zastosowaniem polskiej wersji Skali WEB przeprowadzono na grupie 200 pacjentek podstawowej opieki zdrowotnej (średnia wieku 43,34 lata, SD = 12,08, przedział wieku od 19 do

powszechna, a dane uzyskane ze statystyk Policji tylko w pierwszym półroczu 2013 roku wskazują, iż liczba kobiet-ofiar przemocy domowej wyniosła 26 623, zaś liczba mężczyzn-ofiar przemocy domowej – 4 256 [3]. Rzeczywiste rozmiary przemocy wobec kobiet są jednak nieznane, a „ciemna liczba”, czyli przemoc nieujawniona jest bardzo duża i trudna do oszacowania – według badania IVAVS zaledwie około 30% kobiet zgłasza przemoc ze strony partnera [2].

Doświadczenie maltretowania w znamienity sposób wpływa zarówno na funkcjonowanie psychiczne, fizyczne, jak i społeczne [4, 5, 6, 7]. Jednak mówienie o doznanej przemocy jest dla ofiary trudne, tym bardziej jeśli sprawcą jest osoba bliska. I chociaż kobiety doświadczające przemocy stanowią znaczną część pacjentek lekarzy różnych specjalności, często fakt ten pozostaje nieujawniony [8]. Jednocześnie brakuje rzetelnego narzędzia identyfikującego osoby doznające przemocy w bliskich związkach lub taką przemocą zagrożone.

Skala Doświadczeń Maltretowanych Kobiet (Women's Experience With Battering WEB Scale – WEB) została opracowana przez zespół pod kierownictwem profesora Page Hall Smith z Uniwersytetu Karoliny Północnej w Greensboro i po raz pierwszy opublikowana w 1995 roku [9]. Stanowi narzędzie służące do przesiewowej oceny występowania przemocy ze strony partnera. Autorzy Skali na podstawie własnych badań wśród kobiet doświadczających przemocy zdefiniowali maltretowanie (*battering*) jako trwałe, urazowe i złożone doświadczenie, które jest koncepcyjnie różne od epizodycznego, fizycznego ataku. Przyjmując, że doświadczenie maltretowania w życiu kobiet kształtuje ich zachowanie, obraz siebie i wiarę w możliwości kontroli własnego życia, skonstruowali

ra oraz sprawdzona przez korektora. Równocześnie na język polski przetłumaczono hiszpańską wersję językową, a następnie utworzono uzgodnioną wersję tłumaczenia, którą poddano retranslacji. Zachowano podobieństwo leksykalne i zbliżony stopień trudności użytych wyrażen. W ramach procedur *zgodności faszowej* zachowano oryginalny wygląd testu w postaci formy graficznej, liczby i kolejności pytań oraz formy pytań. Nie zmienione zostały zarówno instrukcja dla pacjentek, jak i klucze do obliczania wyników.

Zgodnie z założeniami autorów Skali, WEB ma pełnić funkcję narzędzia przesiewowego, musi więc być zrozumiały, a czas jego wypełnienia powinien pozwalać na wykorzystanie go w warunkach ambulatoryjnych.

Skalę poddano więc ocenie zrozumienia pytań na reprezentatywnej grupie ($n = 45$) pacjentek Podstawowej Opieki Zdrowotnej. Zadaniem badanych pacjentek było zaznaczenie „+” przy numerze pytania jeśli było ono w pełni zrozumiałe i „-” jeśli nie było zrozumiałe.

Pacjentki oceniały również czas wypełnienia kwestionariusza.

Wszystkie pacjentki oceniły jako zrozumiałe pytania 1, 2, 4, 5, 7 i 8. Pytanie 3 zostało ocenione jako w pełni zrozumiałe przez 97,78% pacjentek (jedna osoba nie rozumiała pytania), podobnie jak pytania o numerach 6 i 10. Pytanie numer 9 zostało ocenione jako zrozumiałe przez 95,56% badanych kobiet (dwie osoby nie rozumiały pytania).

Pon

Tabela 3. Współczynniki rzetelności skali WEB oraz tworzących ją pozycji.

Zmienne - Pozycje skali WEB	$\bar{X}$ skali po usunięciu pozycji	SD po usunięciu pozycji	Korelacja pozycji ogółem	Wsp. α Cronbacha po usunięciu pozycji
Numer pytania				
1	23,84	14,50	0,90	0,98
2	23,84	14,47	0,89	0,98
3	23,90	14,44	0,91	0,98
4	23,80	14,50	0,90	0,98
5	23,98	14,49	0,95	0,98
6	23,99	14,54	0,94	0,98
7	23,85	14,45	0,91	0,98
8	23,96	14,50	0,93	0,98
9	23,70	14,39	0,92	0,98
10	23,81	14,49	0,91	0,98

Zestawienie skali: $\bar{X}$, =26,52; SD=16,11; α Cronbacha: 0,98, α standaryzowana: 0,98,

$\bar{X}$, kor. między poz.:

9. Smith P.H., Earp J.A., DeVellis R. Measuring battering: development of the Women's Experience with Battering (WEB) Scale. *Womens Health*, 1995; 1(4): 273–288.
10. Smith P.H., Tessaro I., Earp J.A. Women's experience with battering: a conceptualization from qualitative research. *Womens Health Issues*, 1995; 5: 197–182.
11. Coker A.L., Flerx V.C., Smith P.H., Whitaker D.J., Fadden M.K., Williams M. Partner violence screening in rural health care clinics. *Am. J. Public Health*, 2007; 97(7): 1319–1325.
12. Bonomi A.E., Anderson M.L., Reid R.J., Rivara F.P., Carrell D., Thompson R.S. Medical and psychosocial diagnoses in women with a history of intimate partner violence. *Arch. Intern. Med.* 2009; 169(18): 1692–1697.
13. Thompson R.S., Bonomi A.E., Anderson M., Reid R.J., Dimer J.A., Carrell D., Rivara F.P. Intimate partner violence prevalence, types, and chronicity in adult women. *Am. J. Prev. Med.* 2006; 30(6): 447–457.
14. Coker A.L., Pope B.O., Smith P.H., Hussey J.R. Assessment of clinical partner violence screening tools. *J. Am. Med. Womens Assoc.*, 2001; 56(1): 19–23.
15. Coker A.L., Smith P.H., McKeown R.E., King M.J. Frequency and correlates of intimate partner violence by type: physical, sexual, and psychological battering. *Am. J. Public Health*, 2000; 90(4): 553–559.
16. Brzeziński J. *Metodologia badań psychologicznych*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN; 2004.
17. Drwal R. *Adaptacja kwestionariuszy osobowości: wybrane zagadnienia i techniki*; pod red. Piotra Brzozowskiego przy współpr. Piotra Olesia. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN; 1995.
18. Stanisław A. *Analiza korelacji. Podstawy statystyki dla prowadzących badania naukowe*. Med. Praktycz